

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра фінансів

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан економічного факультету
Анатолій ДІБРОВА
“30” травня 2023 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри фінансів
Протокол № 12, від «29» травня 2023 р.
Завідувач кафедри
Наталія ШВЕЦЬ

“РОЗГЛЯНУТО”
Гарант ОП «Корпоративні фінанси»
Лариса ОЛІЙНИК

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ФІНАНСИ

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Освітня програма «Корпоративні фінанси»

Факультет Економічний

Розробник: доцент кафедри фінансів, к.е.н., доцент Олійник Л.А.

Київ – 2024 р.

1. Опис навчальної дисципліни

ФІНАНСИ

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>бакалавр</i>	
Спеціальність	<i>072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»</i>	
Освітня програма	<i>Корпоративні фінанси</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів ECTS	6	
Кількість змістових модулів	7	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	<i>залік, екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	2	-
Семестр	3, 4	-
Лекційні заняття	<i>75 год.</i>	<i>- год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>75 год.</i>	<i>- год.</i>
Лабораторні заняття	<i>- год.</i>	<i>- год.</i>
Самостійна робота	<i>30 год.</i>	<i>- год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	<i>5 год.</i>	<i>- год.</i>

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: формування у майбутніх фінансистів системи спеціальних знань та вмінь з проблем розвитку та сучасного стану фінансової системи.

Завдання: формування цілісної системи знань про суть і форми прояву фінансів, механізм функціонування фінансових відносин та їх оптимізацію у суспільстві, склад і структуру фінансової системи, сукупність фінансових органів та інститутів, засади формування і функціонування окремих сфер і ланок фінансової системи.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі фінансів, банківської

справи, страхування та фондового ринку в ході професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

фахові (спеціальні) компетентності (СК):

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для: повного терміну денної форми здобуття вищої освіти;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	Тиж-ні	усь-го	у тому числі					усь-го	у тому числі					
			л	п	лаб	Інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
3 семестр														
Змістовий модуль 1. Сутність, історія та розвиток фінансової науки в Україні та світі														
Тема 1. Сутність фінансів, їхні функції та роль у суспільстві	1-2	9	4	4			1							
Тема 2. Генезис і еволюція фінансів та фінансової науки	3-4	9	4	4			1							
Тема 3. Становлення та розвиток фінансової науки в Україні	4-5	9	4	4			1							
Разом за змістовим модулем 1	27		12	12			3							
Змістовий модуль 2. Фінансова система, фінансова політика, механізм, право та безпека														
Тема 4. Фінансова система	5-6	9	4	4			1							
Тема 5. Фінансова політика і фінансовий механізм	6-7	9	4	4			1							
Тема 6. Фінансове право та фінансове законодавство	7-8	6	2	2			2							
Тема 7. Фінансова безпека	8-9	5	2	2			1							

Разом за змістовим модулем 2	29	12	12			5							
Змістовий модуль 3. Ланки державних фінансів та їх характеристика. Податкова система													
Тема 8. Державні фінанси. Бюджетна система. Бюджет держави Бюджетний процес.	9-10	11	5	5			1						
Тема 9. Податки, податкова система	10-11	11	5	5			1						
Тема 10. Державний кредит і державний борг	11-12	9	4	4			1						
Разом за змістовим модулем 3	31	14	14			3							
Змістовий модуль 4. Фінанси місцевих бюджетів та бюджетне вирівнювання													
Тема 11. Місцеві фінанси	13-14	10	4	4			2						
Тема 12. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання	14-15	8	3	3			2						
Разом за змістовим модулем 4	18	7	7			4							
Усього годин перший семестр	105	45	45			15							
4 семестр													
Змістовий модуль 5. Страхування, страховий ринок ,соціальне державне страхування													
Тема 13. Сутність та призначення страхування, його принципи та функції	16-17	10	4	4			2						
Тема 14. Страховий ринок	18-19	7	3	3			1						
Тема 15. Соціальні позабюджетні фонди	20-21	7	3	3			1						
Разом за змістовим модулем 5	24	10	10			4							
Змістовий модуль 6. Фінанси суб'єктів господарювання та домогосподарств													
Тема 16. Фінанси суб'єктів господарювання	22-23	10	4	4			2						
Тема 17. Фінанси домогосподарств	24-25	7	3	3			1						
Тема 18. Фінансовий менеджмент	26-27	8	3	3			2						
Разом за змістовим модулем 6	25	10	10			5							
Змістовий модуль 7. Фінансовий ринок і міжнародні фінанси													

Тема 19. Фінансовий ринок	26-27	8	3	3			2					
Тема 20. Міжнародні фінанси	27-28	8	3	3			2					
Тема 21. Фінанси країн з розвинутою ринковою економікою	28-29	5	2	2			1					
Тема 22. Фінанси Європейського Союзу	29-30	5	2	2			1					
Разом за змістовим модулем 7	26	10	10				6					
Усього годин другий семестр	75	30	30				15					
Курсовий проект (робота) з _____ _____	-	-	-	-	-	-	-					
— (якщо є в робочому навчальному плані)												
Усього годин	180	75	75				30					

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Сутність фінансів, їхні функції та роль у суспільстві	4
2.	Генезис і еволюція фінансів та фінансової науки	4
3.	Становлення та розвиток фінансової науки в Україні	4
4.	Фінансова система	4
5.	Фінансова політика і фінансовий механізм	4
6.	Фінансове право та фінансове законодавство	2
7.	Фінансова безпека	2
8.	Державні фінанси. Бюджетна система. Бюджет держави. Бюджетний процес	5
9.	Податки, податкова система	5
10.	Державний кредит і державний борг	4
11.	Місцеві фінанси	4
12.	Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання	3
13.	Сутність та призначення страхування, його принципи та функції	4
14.	Страховий ринок	3
15.	Соціальні позабюджетні фонди	3
16.	Фінанси суб'єктів господарювання	4

17.	Фінанси домогосподарств	3
18.	Фінансовий менеджмент	3
19.	Фінансовий ринок	2
20.	Міжнародні фінанси	2
21.	Фінанси країн з розвинутою ринковою економікою	1
22.	Фінанси Європейського Союзу	1

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Сутність фінансів, їхні функції та роль у суспільстві	1
2.	Генезис і еволюція фінансів та фінансової науки	1
3.	Становлення та розвиток фінансової науки в Україні	1
4.	Фінансова система	1
5.	Фінансова політика і фінансовий механізм	1
6.	Фінансове право та фінансове законодавство	2
7.	Фінансова безпека	1
8.	Державні фінанси. Бюджетна система. Бюджет держави. Бюджетний процес	1
9.	Податки, податкова система	1
10.	Державний кредит і державний борг	1
11.	Місцеві фінанси	2
12.	Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання	2
13.	Сутність та призначення страхування, його принципи та функції	2
14.	Страховий ринок	1
15.	Соціальні позабюджетні фонди	1
16.	Фінанси суб'єктів господарювання	2
17.	Фінанси домогосподарств	1
18.	Фінансовий менеджмент	2
19.	Фінансовий ринок	1
20.	Міжнародні фінанси	1
21.	Фінанси країн з розвинутою ринковою економікою	1
22.	Фінанси Європейського Союзу	1

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- залік;
- модульні тести;
- реферати;

- захист практичних робіт;
- інші види.

6. **Методи навчання:**

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

7. **Методи оцінювання.**

- екзамен;
- залік;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- реферати, есе;
- практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах.

8. **Розподіл балів**, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Електронний навчальний курс навчальної дисципліни –
URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1826>
URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1896>
2. Олійник Л.А. Методичні рекомендації для самостійного вивчення дисципліни «Фінанси» для студентів ОС «Бакалавр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» ОП «Корпоративні фінанси». Київ : Компринт, 2024.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Венгер В.В. Фінанси: навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 432 с.
2. Волохова І.С., Хомутенко А.В. та ін. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку фінансової системи України : монографія / за ред. д. е. н. І.С. Волохової. Харків : Іванченка І. С., 2021. 395 с.
3. Гербич Л. А. Фінансові та кредитні системи зарубіжних країн: навч. посіб. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 440 с.
4. Каламбет С.В., Півняк Ю.В. Фінанси підприємств. Практикум: навч. посіб. Дніпропетровськ: ДНІПРО. 2020. 240 с.
5. Ковленко Д.І., Венгер В.В. Фінанси, гроші та кредит: навч. посіб. К.: ЦНЛ, 2019. 578 с.
6. Кремень О. І. Фінанси : навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 416 с.
7. Лютий І. О. Фінанси та страхування: підручник. Київ: Ліра-К, 2020. 732 с.
8. Сучасна бюджетна система: правила та процедури: Навчальний посібник / [За заг. ред. В. В. Зубенка]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-П) впровадження». Київ, 2017. 184 с.
9. Ярошевич Н. Б. Фінанси, гроші та кредит: підручник. Львів: «Новий Світ2000», 2023. 414 с.
10. Бюджетний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
11. Електронна бібліотека НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/17325>
12. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://portal.rada.gov.ua>.
13. Офіційний веб-портал Державної казначейської служби України. URL : <https://www.treasury.gov.ua/>
14. Офіційний веб-портал Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

15. Офіційний веб-портал Державної служби фінансового моніторингу України. URL: <https://fiu.gov.ua/>
16. Офіційний веб-портал Комітету Верховної Ради України з питань бюджету. URL: <http://budget.rada.gov.ua/kombjudjet/control/uk/index>.
17. Офіційний веб-портал Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України. URL: <http://mtu.gov.ua/>.
18. Офіційний веб-портал Міністерства цифрової трансформації України. URL: <https://thedigital.gov.ua/>
19. Офіційний веб-портал Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/>
20. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL : <https://www.mof.gov.ua/uk>
21. Податковий кодекс України. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
22. Про бюджетну класифікацію : Наказ Міністерства фінансів України від 14.01.2011 р. № 11. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11#Text>
23. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 1997 р. URL: <http://portal.rada.gov.ua/rada/control/uk/index>
24. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої ради України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>.
25. Open budget. URL: <https://openbudget.gov.ua/budget-literacy/budget-system/structure>
26. Prozorro. URL: <https://prozorro.gov.ua/uk>